

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Záviskou v právní věci žalobce **S. M.**, zastoupeného JUDr. Josefem Zubkem, advokátem se sídlem 1. máje 398, Třinec, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení** se sídlem Praha 5, Křížová 25, k žalobě proti správnímu rozhodnutí žalované ze dne 21.5.2014 o **nároku na dorovnávací přídavek ke starobnímu důchodu,**

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků se **n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobci byl přiznán dorovnávací přídavek ke starobnímu důchodu podle ust. § 106a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 274/2013 Sb., dále jen zdp a s přihlédnutím k Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 883/2004 (dále jen Nařízení č. 883/2004) od 1.12.2013.

[2] Žalobce v zastoupení advokátem podal včasnou žalobu, kterou se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. V žalobě uvedl, že v jeho případě nebyla ctěna zásada, že má přednost to, co je pro účastníka řízení příznivější či výhodnější.

Nesouhlasí s tím, že došlo k rozdělení doby pojištění na dobu pojištění českou a slovenskou a pro účely výpočtu starobního důchodu měla být od celé doby pojištění odpočítána jen doba v rozsahu 416 dnů, tj. doba od 1.6.1992 do 31.7.1993, kdy pracoval jako OSVČ a za tuto dobu měl být vyměřen starobní důchod podle slovenského důchodového pojištění. Ostatní doba se měla řídit podle českých právních předpisů, neboť nemůže jít k jeho tíži fakt, že k 1.1.1993 došlo k rozdělení České a Slovenské federativní republiky. Podstatnou část, tj. od 2.3.1966 do 31.5.1992, byl zaměstnán na území nynější České republiky. Druhá námitka směřuje do upřednostňování dorovnávacího přídatku ke starobnímu důchodu před řádným a zákonným vyměřením starobního důchodu jako takového. Je pro něj výhodnější výpočet starobního důchodu na základě uskutečněných zákonných odvodů a nikoliv, aby mu byl přiznán dorovnávací přírůstek, který vychází z hypotetické výše starobního důchodu. Je přesvědčen, že má nárok na důchod minimálně ve výši 25.000,- Kč měsíčně s ohledem na skutečnou výši jeho zaplacených zákonných odvodů.

[3] Žalovaná k žalobě ve svém vyjádření ze dne 4.7.2014 popřela oprávněnost námitek, odkázala na podrobné odůvodnění rozhodnutí, vyslovila nesouhlas s rozhodnutím bez jednání a zdůraznila právní ustanovení, o které svůj postup v dané věci opřela.

[4] Žalovaná napadeným rozhodnutím ze dne 21.5.2014 zamítla námitky a své rozhodnutí ze dne 1.4.2014 potvrdila. V rozsáhlém odůvodnění mimo jiné uvedla, že účastníku řízení byl od 1.12.2013 přiznán dorovnávací přírůstek ke starobnímu důchodu a dále uvedla, s odkazem na ust. § 106a zdp, že hypotetická výše starobního důchodu ke dni přiznání dorovnávacího přídatku činí 23.075,- Kč měsíčně. S touto výší se porovná výše starobních důchodů vyplácených z českého a slovenského důchodového pojištění. Ke dni 1.12.2013 výše českého starobního důchodu činila 9.398,- Kč měsíčně a výše slovenského starobního důchodu činila 459,80 euro měsíčně, což dle kursu České národní banky činí 12.594,- Kč měsíčně. Celková výše starobního důchodu k 1.12.2013 tak činila 21.992,- Kč měsíčně a výše dorovnávacího přídatku, která odpovídá rozdílu mezi hypotetickou výší starobního důchodu a celkovou výší starobních důchodů vyplácených jak českým tak slovenským nositelem pojištění, činí 1.083,- Kč měsíčně (23.075 mínus 21.992).

[5] Žalovaná rozhodnutím ze dne 1.4.2014 přiznala žalobci od 1.12.2013 dorovnávací přírůstek ke starobnímu důchodu ve výši 1.083,- Kč měsíčně k vyplácenému starobnímu důchodu 9.398,- Kč měsíčně, celkem 10.481,- Kč měsíčně podle ust. § 106a zákona o důchodovém pojištění, dále jen zdp a s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004.

II.

[6] Z obsahu správního spisu bylo zjištěno, že žalobce pracoval:

- od 3.3.1966 do 31.5.1992 národním podniku Stavební izolace Praha, závod Ostrava,
- od 1.6.1992 do 31.7.1993 byl činný jako OSVČ na Slovensku, a poté

- od 1.8.1993 pracoval opět na území České republiky,
- žalobce má evidováno celkem 16190 dnů, tj. 44 roků a 130 dní.

[7] Žalobci byl přiznán starobní důchod od slovenského nositele pojištění rozhodnutím ze dne 12.3.2012 od 1.1.2012 a od žalované rozhodnutím ze dne 5.9.2012 od 1.1.2012 ve výši 9.298,- Kč měsíčně. Český důchod mu byl přiznán dílčený za 6727 dnů v českém důchodovém pojištění z celkové doby pojištění 16741 dnů (včetně doby po nároku na důchod). Doba pojištění je vykazována ve spise na několika osobních listech důchodového pojištění, naposledy ze dne 12.3.2014 (celková doba pojištění do 29.6.2010 činí 16190 dnů, tj. 44 roků a 130 dnů, doba pojištění po vzniku nároku na starobní důchod činí 551 dnů, před r. 1993 získáno 9802 dnů, v době 1993-1995 získáno 883 dnů, pro koef. česká doba 16529 dnů, doba v cizině 212 dnů, celkem doba 16741 dnů. Výpočtový základ činí 27801 z vyměřovacích základů od r. 1986 do 2011).

III.

[8] Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu dle ust. § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

[9] V úvodu soud nemůže než vyslovit, že úvodní žalobní námitka jde mimo předmět, o němž žalovaná rozhodovala. Žalobce v žalobě vyslovil nesouhlas s postupem při výpočtu starobního důchodu, neboť nemůže být diskriminován rozpadem republiky, v důsledku čehož došlo k rozdělení doby pojištění na dobu podle českých právních předpisů a dobu pojištění ve slovenském důchodovém pojištění. Napadené rozhodnutí bylo žalovanou jako „námitkovým“ orgánem vydáno v řízení o žádosti o dorovnávací přídavek podle § 106a zdp. V tomto řízení se vycházelo ze stavu, že oběma nositeli pojištění, jak nositelem slovenským tak i českým, bylo pravomocně rozhodnuto o nároku na starobní důchod. Předmětem soudního řízení tedy není a ani nemůže být žalobcův nárok na starobní důchod jako takový a jeho výši. Proto z tohoto důvodu rozsáhlý žalobní bod ohledně stanovení výše českého starobního důchodu bez přihlédnutí k dobám před 1.6.1992 je zcela nedůvodný a soud se jím blíže nezabýval. Soud při přezkoumávání správního rozhodnutí je vázán nejen žalobními body uvedenými v žalobě, ale i předmětem, o němž rozhodoval správní orgán napadeným rozhodnutím.

[10] K žalobnímu bodu ohledně upřednostňování dorovnávacího příspěvku. Nárok na tuto zcela samostatnou dávku, která se do systému českého důchodového pojištění dostala až jako výsledek mnohaletého rozhodování českých soudů ve správním soudnictví, dále Ústavního soudu a konečně i Soudního dvora Evropské unie k otázce důchodových nároků občanů po rozpadu ČSFR, je upraven v ustanovení § 106a zdp a žalobci již byly podmínky pro vznik a výši této dávky uvedeny v odůvodnění napadeného správního rozhodnutí (strana druhá, odst. 3 odůvodnění rozhodnutí ze dne 21.5.2014). Žalobce podal žádost o dorovnávací přídavek dne 6.12.2013. O žádosti bylo rozhodnuto dne 1.4.2014. Zákon o důchodovém pojištění nedává možnost výběru pojištěncům ani orgánu rozhodujícímu o žádostech v důchodových nárocích různých

postupů pro stanovení nároku a výši důchodových dávek z pohledu „výhodnosti“ pro pojištěnce. Právně je přesně upraven jediný postup při stanovení nároku a výše každé konkrétní důchodové dávky, a to i za použití koordinačních nařízení Evropské unie. A jak již bylo výše uvedeno, právě pro případ česko-slovenských pojištěnců je zavedena výhoda dorovnávacího přídatku. Nelze tedy v žádném případě hovořit o „upřednostňování“ dorovnávacího přídatku před starobním důchodem, neboť již ze samotné podstaty nároku na dorovnávací přídatek vyplývá, že tento přichází do úvahy mimo jiné za podmínky, že pojištěnci byl pravomocně již přiznán starobní důchod z českého pojištění. Navíc o nároku na dorovnávací přídatek je rozhodováno výslovně na žádost pojištěnce.

[11] K výši předmětné dávky. Pro stanovení nároku a výše dorovnávacího přídatku se vychází z hypotetické výše důchodu, tedy výše starobního důchodu, jaká by pojištěnci náležela, pokud by doby důchodového pojištění získané před 1. lednem 1993 v důchodovém systému Československa byly přičteny k dobám důchodového pojištění získaným podle předpisů ČR po 31. prosinci 1992. Dále při výpočtu hypotetické výše důchodu je nutno zohlednit i koordinační předpisy EU a před vstupem České republiky do EU též pravidla smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení. To znamená, že jednak se stanoví český dílčí starobní důchod, a to tak, že se pro účely dílčení teoretické výše přičtou československé doby pojištění k českým dobám pojištění (varianta I.) a jednak se stanoví sólo český starobní důchod za předpokladu, že by na něj po přičtení československé doby pojištění vznikl nárok (případ žalobce), s tím, že při zjišťování jeho výše se československé doby pojištění i vyměřovací základy tehdy získané hodnotí jako by se jednalo o české doby pojištění (varianta II.). Pro stanovení výše dorovnávacího přídatku se pak vezme v úvahu vyšší částka.

[12] Správní orgán k žádosti žalobce rozhodl tak, že dorovnávací přídatek ke starobnímu důchodu (9.398,- Kč) přiznal od 1.12.2013 ve výši 1.083,- Kč, takže celkem úhrn těchto dvou dávek činil 10.481,- Kč. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán podrobně odůvodnil stanovení výše přídatku a uvedl, že pro hypotetickou výši dílčího starobního důchodu byla započtena doba v celkové výši 16741 dní, z toho podle českých právních předpisů po 31.12.1992 6727 dní a před 1.1.1993 podle československých právních předpisů 9802 dní a získaná podle slovenských právních předpisů 212 dní. Pro výpočet procentní výměry bylo vycházeno ze 43 let pojištění, tj. 64,5 % výpočtového základu, který činí 27.792,- Kč = 20.428,- Kč. Hypotetická výše starobního důchodu ke dni 1.1.2012 tak činí 22.698,- Kč měsíčně (20.428+2.270). V uvedených číselných údajích jsou nepřesnosti.

[13] Stanovení hypotetického důchodu dle varianty I. soudem. Procentní část hypotetické výše činí 75 % (66 % za 44 let pojištění + 9 % za práci po nároku) z výpočtového základu 27.801, což je **20.851,- Kč**. Jak již uvedeno v odstavci [11] tohoto rozsudku, je nutno použít koordinační předpisy, proto s odvoláním na článek 52 odst. 3 a odst. 1 písm. a) nařízení 883/2004 je nutno hypotetickou výši důchodu stanovit dílčením, tedy podle délky pojištění dle českých předpisů po 31.12.1992 a podle čl. předpisů před 1.1.1993. Koeficient dílčení činí 0,987336 (tj. podíl doby pojištění české a československé 16529 a celkové doby pojištění 16741). Základní výměra je pak

stanovena tak, že částka 2.270,- Kč je vynásobena koeficientem dílčení s výsledkem 2.242,- Kč ($2270 \times 0,987336$). Stejně tak procentní výše hypotetického důchodu $20.851 \times 0,987336 = 20.587,-$ Kč. Úhrn základní částky (2.242) a procentuální výše (20.587) činí 22.829,- Kč. Vzhledem k tomu, že nárok na dorovnávací přídavek vznikl až v prosinci 2013, pak je nutno dále takto vypočtenou hypotetickou výši upravit dle vyhl. č. 324/2012 Sb., a to procentuální výměru 20.587 o 0,9 %, tj. o 186,- Kč na částku 20.773,- Kč a základní výměru o 60,- Kč na částku 2.302,- Kč, **celkem 23.075,- Kč měsíčně.**

[14] Stanovení hypotetického důchodu dle varianty II. soudem, tedy jako sólo důchod bez přihlédnutí ke slovenské době pojištění 212 dnů. V tomto případě, tak žalobci je nutno hodnotit jen 43 let pojištění, neboť od celkové doby pojištění 16190 dnů se odečte 212 dnů, což činí 15978 dnů, což obnáší 43 let plus 283 dnů. Procentní výše důchodu by činila $43 \times 1,5 \% = 64,5 \%$ plus 9 % za práci po nároku, tj. $73,5 \% \times 27.801 = 20.434,-$ Kč, dále navýšena o 0,9 % dle vyhl. č. 324/2012 Sb. o 184,- Kč, tj. 20.618,- Kč, plus základní výměra důchodu 2.330,- Kč, **celkem 22.948,- Kč.**

[15] Porovnáním výsledných částek v odstavcích [13 a 14] tohoto rozsudku je evidentní, že pro žalobce je postup v odstavci [13] rozsudku výhodnější. Rozdíl mezi částkou 23.075,- a úhrnem vyplácených důchodů ($9398 + 12594$) 21.992,- **činí 1.083,- Kč.**

[16] Pokud se týká námitky ohledně vztahu výše vloženého pojistného do státního systému a výše dávky z něho čerpající, pak soud zdůrazňuje, že sociální pojištění je budováno na několika principech, k nejzákladnějším principům patří solidarita, kterou je nutno vnímat např. jako solidaritu mezi generacemi mladých se starými, dále solidaritu bohatých s chudými (pokud jde na jedné straně o výši příspěvků do systému a na druhé straně o čerpání prostředků z něho). Míra solidarity v důchodovém systému, a to právě k předestřené žalobcově výtce, že výše jeho důchodového nároku by se měla odvíjet od toho, kolik do systému vkládal, byla řešena v Ústavním nálezu ze dne 23. března 2010 č. Pl ÚS 8/07. Ve výsledku tedy lze obecně říci, že výše dávky je odvislá od výše vkládaného pojistného, avšak právě s ohledem na solidaritu, dochází k výrazné redukci.

[17] V řízení o žalobě podle části třetí, hlavy II, dílu 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.), soud přezkoumává zákonnost správního rozhodnutí a bezvadnost procesu. S ohledem na výše uvedené soud žalobu zamítl dle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s., neboť ji neshledal důvodnou, i když konstatuje, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je poněkud nepřehledné, s občasnými nepřesnými údaji.

IV.

[18] Žádnému z účastníků nepřiznal soud náhradu nákladů řízení, neboť neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, stejně tak nemá právo na náhradu

nákladů řízení ani úspěšná žalovaná (§ 60 odst. 1, 2 s.ř.s. a § 118d odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. v plat. znění.)

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí l z e podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 1. června 2015

JUDr. Jana Záviská
samosoudkyně